

«درس دهم: خلافت امام علی علیه السلام؛ محکومت معرفت و عدالت»

۱. خلافت امام علی (ع) از چه زمانی آغاز شد؟

الف) سال ۳۰ هجری (ب) سال ۳۳ هجری (ج) سال ۳۵ هجری (د) سال ۳۶ هجری

پاسخ د) دوران کوتاه خلافت امام علی (ع) از آغازین روزهای سال ۳۶ هجری آغاز شد.

۲. کدام گزینه ابتدا و انتهای دوران خلافت امام علی (ع) را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) ۳۴ هجری - ۴۴ هجری (ب) ۴۲ هجری - ۴۸ هجری

ج) ۳۶ هجری - ۴۰ هجری (د) ۳۷ هجری - ۴۲ هجری

پاسخ ج) دوران کوتاه خلافت امام علی (ع) از آغازین سال ۳۶ هجری تا ۲۱ رمضان سال چهارم هجری ادامه داشت.

۳. دشمنان امام علی (ع) به چند گروه اصلی تقسیم می‌شوند؟

الف) چهار گروه (ب) سه گروه (ج) دو گروه (د) پنج گروه

پاسخ ب) دشمنان آن حضرت متشکل از سه گروه ناکثین، مارقین و قاسطین بودند.

۴. کدام گزینه جزء دشمنان اصلی امام علی (ع) در دوران هخامنشیان نبودند؟

الف) ناکثین (ب) مارقین (ج) قاسطین (د) مرتدین

پاسخ د) به توضیح سؤال قبل مراجعه کنید.

۵. مشکلاتی که امام علی (ع) در زمان پذیرش حکومت با آنها روبه‌رو شدند حاصل چه چیزی بود؟

الف) چگونگی عملکرد مسئولان دستگاه خلافت در دوران قبل

ب) چگونگی عملکرد مردم در دوران پس از رحلت پیامبر (ص)

ج) چگونگی برخورد مسئولان دستگاه خلافت با مردم در دوران قبل

د) چگونگی عملکرد دشمنان اسلام بعد از رحلت پیامبر (ص)

پاسخ الف) چگونگی عملکرد مسئولان دستگاه خلافت در دوران قبل

۶. منظور از سیره شیخین که در کنار سیره است پیامبر ملاک عمل قرار گرفت چیست؟

الف) ابوبکر و عمر   ب) عمر و عثمان   ج) ابوبکر و عثمان   د) معاویه و عمر

پاسخ الف) منظور از شیخین ابوبکر و عمر است.

۷. موالی در دوران خلیفه دوم به چه کسانی گفته می‌شدند؟

الف) آنهایی که به عنوان اموال اشراف به حساب می‌آمدند.

ب) بردگان عرب اشراف را موالی می‌گفتند.

ج) بردگان عرب آزادشده را موالی می‌گفتند.

د) بردگان آزادشده غیرعرب را موالی می‌گفتند.

پاسخ د) منظور از موالی در دوران خلیفه دوم بردگان آزادشده غیرعرب بود.

۸. اشعث بن قیس چه کسی بود؟

الف) یکی از موالی دوران امام علی (ع)   ب) یکی از بردگان عرب دوران امام علی (ع)

ج) یکی از اشراف عرب دوران امام علی (ع)   د) یکی از یاران امام علی (ع)

پاسخ ج) اشعث بن قیس یکی از اشراف عرب دوران امام علی (ع) بود.

۹. اصحاب جمل جزء کدام دسته از دشمنان امیرالمؤمنین بودند؟

الف) مارقین   ب) ناکثین   ج) قاسطین   د) مرتدین

پاسخ ب) اصحاب جمل جزء ناکثین بودند.

۱۰. ناکثین به چه معناست؟

الف) ظالمان   ب) آزادشدگان   ج) از دین خارج شدگان   د) پیمان شکنان

پاسخ د) ناکثین به معنای پیمان شکنان می باشد.

۱۱. در آغاز خلافت امام علی (ع) کدام جنگ به وجود آمد؟

الف) جمل   ب) صفین   ج) نهروان   د) خیبر

پاسخ الف) یکی از تأسف بارترین حوادث در آغاز خلافت امام علی (ع) جنگ جمل است.

۱۲. اولین بیعت کننده با امام علی (ع) چه کسی بود؟

الف) ابوسفیان   ب) طلحه   ج) زبیر   د) اشعث بن قیس

پاسخ ب) اولین بیعت کننده با امام علی (ع) طلحه بود.

۱۳. طلحه و زبیر چه امیدی از بیعت با امام علی (ع) داشتند؟

الف) کسب اموال بیشتری از بیت المال   ب) حکومت ری و بصره

ج) حکومت بصره و کوفه   د) حکومت کوفه و ری

پاسخ ج) آنها امید داشتند که حکومت بصره و کوفه را امام علی (ع) به آنها واگذار کند.

۱۴. طلحه و زبیر به چه بهانه‌ای مدینه را ترک کردند و مهیای جنگ جمل شدند؟

الف) حکومت بصره و کوفه

ب) انجام اعمال عمره

ج) تحریک عایشه

د) پیوستن به خاندان اموی

پاسخ ب) آنها مدینه را به بهانه انجام اعمال عمره به سوی مکه ترک کردند.

۱۵. طلحه و زبیر پس از خروج از مدینه با تحریک عایشه او را برای تصرف چه مکانی متقاعد ساختند؟

الف) مکه

ب) مدینه

ج) کوفه

د) بصره

پاسخ د) طلحه و زبیر در مکه با تحریک عایشه وی را متقاعد ساختند که به بصره بروند و آنجا را تصرف کنند.

۱۶. هزینه جنگ جمل را چه کسانی به عهده گرفتند؟

الف) عایشه

ب) وابستگان خاندان اموی و اطرافیان عثمان

ج) طلحه و زبیر

د) ناکثان

پاسخ ب) وابستگان خاندان اموی نیز اطرافیان عثمان با اموال نامشروعی که از زمان عثمان در دست داشتند هزینه جنگ را عهده‌دار شدند.

۱۷. در کدام یک از جنگ‌ها با تحریک عایشه شورشیان به بصره حمله کردند؟

الف) نهروان

ب) جمل

ج) صفین

د) احد

پاسخ ب) در جنگ جمل طلحه و زبیر با تحریک عایشه وی را متقاعد ساختند که به بصره بروند.

۱۸. کدام گزینه در ارتباط با جنگ جمل صحیح نیست؟

الف) جنگ در تاریخ دهم جمادی‌الاول یا دهم جمادی‌الثانی سال ۳۶ هجری اتفاق افتاد.

ب) دو سپاه در منطقه خُریبه در بیرون بصره باهم روبه‌رو شدند.

ج) اصحاب جمل همان ناکثان به معنای پیمان شکنان بودند.

د) امام پس از جنگ سران شورشی را با پرداخت غرامت جنگ مجازات کرد.

پاسخ د) امام پس از جنگ سران شورشی را با پرداخت غرامت جنگ مجازات کرد.

۱۹. تلاش‌های امیرالمؤمنین برای منصرف کردن عایشه، طلحه و زبیر قبل از جنگ جمل به چه نتیجه‌ای رسید؟

الف) عایشه از جنگ منصرف شد اما طلحه و زبیر جنگ را آغاز کردند.

ب) عایشه تنها حاکم میان دو گروه را شمشیر دانست.

ج) زبیر از جنگ منصرف شد اما عایشه تنها حاکم میان دو گروه را شمشیر دانست.

د) طلحه از جنگ منصرف شد و به همراه ۱۰۰ نفر از سربازان شورشی خریبه را ترک کرد.

پاسخ ب) عایشه تنها حاکم میان دو گروه را شمشیر دانست.

۲۰. اصحاب جمل با جوانی که از سوی امام با قرآنی در دست به سوی آنها رفته بود چه کردند؟

الف) به او حمله کردند و موی سر و صورتش را کردند و او را رها کردند.

ب) به او حمله کردند و موی سر و صورتش را کردند و او را به قتل رساندند.

ج) او را ناجوانمردانه به قتل رساندند.

د) او را اسیر کردند.

پاسخ ج) او را ناجوانمردانه به قتل رساندند.

۲۱. مردم کدام شهر پس از آنکه امیرالمؤمنین به همراه چهار هزار نفر برای جنگ با اصحاب جمل حرکت کردند

به ایشان پیوستند؟

الف) عراق (ب) مکه (ج) مدینه (د) کوفه

پاسخ د) امام به همراه چهار هزار نفر به سوی عراق حرکت کرد. از کوفه نیز پس از اعزام امام حسن و عمار به آنجا تعداد زیادی به امام ملحق شدند.

۲۲. امام علی (ع) چه کسانی را برای جنگ جمل اعزام کردند؟

الف) طلحه و زبیر (ب) امام حسن و عمار (ج) مالک اشتر و عمار (د) امام حسن و مالک اشتر

پاسخ ب) امام حسن (ع) و عمار را به کوفه اعزام کردند.

۲۳. چرا جنگ ناکثین با امیرالمؤمنین را جل نامیدند؟

الف) به دلیل حضور ۹۰۰ نفر از مردم حجاز در این جنگ

ب) به دلیل همراهی و تدارکات مالی بنی‌امیه در این جنگ

ج) به دلیل همراهی عایشه که بر روی شتر نری سوار شده بود.

د) به دلیل اینکه طلحه و زبیر به بهانه انجام عمره مدینه را به سوی مکه ترک کردند.

پاسخ ج) به دلیل اینکه عایشه را در این جنگ بر شتر نری (جمل) سوار کردند.

۲۴. جنگ جمل چه مدت طول کشید؟

الف) یک هفته (ب) یک ماه (ج) یک روز (د) یک نیم‌روز

پاسخ د) جنگ جمل یک نیم‌روز طول کشید.

۲۵. چرا به رهبران جنگ جمل ناکثان می‌گفتند؟

الف) زیرا بیعت خود با امام علی (ع) را نقض کردند.

ب) زیرا پیمان خود با والی بصره را نقض کردند و شبانه به مسجد ریختند و او را دستگیر کردند.

ج) زیرا عایشه را در این جنگ سوار بر شتر نری کردند.

د) زیرا بنی‌امیه تدارکات مالی جنگ را بر عهده گرفته بودند.

پاسخ الف) زیرا بیعت خود با امام علی (ع) را نقض کردند.

۲۶. امام علی (ع) در سال ۳۶ هجری کدام شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزیدند؟

الف) مدینه   ب) کوفه   ج) مکه   د) بصره

پاسخ ب) در ۱۲ رجب سال ۳۶ هجری حضرت علی (ع) به کوفه وارد شدند و این شهر ۲۰ ساله را به عنوان مرکز حکومت برگزیدند.

۲۷. در زمان جنگ جمل حاکم کوفه چه کسی بود؟

الف) عثمان بن حنیف   ب) ابوموسی اشعری   ج) معاویه   د) جریر بن عبدالله بجلي

پاسخ ب) ابوموسی اشعری حاکم کوفه بود.

۲۸. پیامبر (ص) با چه چیزی به عایشه نسبت به خروج بر علی (ع) خبر داده بود؟

الف) توطئه طلحه و زبیر   ب) بانگ سگان حوآب   ج) سوار شدن بر شتر نر   د) خروج از مدینه

پاسخ ب) رسول خدا (ص) به عایشه نسبت به خروج بر علی (ع) و پارس کردن سگان منطقه حوآب خبر داده بود.

۲۹. نبرد صفین بین چه کسانی با امیرالمؤمنین به وقوع پیوست؟

الف) قاسطین   ب) مارقین   ب) ناکثین   د) مرتدین

پاسخ الف) نبرد صفین قاسطین با امیرالمؤمنین (ع) بود.

۳۰ کدام گزینه از جمله طَلَّقَاء می‌باشد؟

الف) معاویه   ب) عثمان بن حنیف   ج) جریر بن عبدالله بجلي   د) اشعث بن قیس

پاسخ الف) ابوسفیان و فرزندش معاویه جزء طَلَّقَاء بودند.

۳۱. امام علی (ع) به حاکم کدام شهر فرمودند: «تو از طَلَّقَاء هستی که شایستگی خلافت را ندارند و طرف

مشورت قرار نمی‌گیرند.»؟

الف) حاکم شام   ب) والی همدان   ج) والی آذربایجان   د) والی کوفه

پاسخ الف) امام به معاویه که حاکم شام بود چنین خطاب کردند.

۳۲. امام علی (ع) پس از ورود به کوفه بعد از جنگ جمل در کجا سکونت یافتند؟

الف) دارالاماره   ب) منزل جعدۀ بن هُبَیره

ج) منزل جریر بن عبدالله بجلي   د) منزل عثمان بن حنیف

پاسخ ب) امام پس از ورود به کوفه سکونت در کاخ (دارالاماره) را نپذیرفت و به منزل جعدۀ بن هُبَیره فرزند

خواهرش ام هانی رفت.

۳۳. طَلَّقَاء به چه معنایی است؟

الف) پیمان‌شکنان   ب) ظالمان   ج) آزادشدگان   د) از دین خارج‌شدگان

پاسخ ج) طَلَّقَاء به معنای آزادشدگان است.

۳۴. منطقه صفین در کجا قرار دارد؟

الف) در مرز بین عراق و شام

ب) در مرز بین عراق و کوفه

ج) در مرز بین شام و بصره

د) در مرز بین کوفه و بصره

پاسخ الف) صفین در مرز بین عراق و شام قرار دارد.

۳۵. در کدام جنگ دوران خلافت امیرمؤمنان آبشخور فرات بر روی سپاه امیرالمؤمنین بسته شد؟

الف) جمل

ب) صفین

ج) نهروان

د) خیبر

پاسخ ب) سپاه معاویه که جلوتر از سپاه امام به صفین رسیده بود تنها آبشخور رود فرات را تصرف کرده و آب را بر روی سپاه عراق بست.

۳۶. چه کسانی در جنگ صفین آبراه فرات را از دست نیروهای معاویه آزاد کردند؟

الف) امام حسین (ع) و امام حسن (ع)

ب) امام حسین (ع) و مالک اشتر

ب) امام حسن (ع) و عمار

د) امام حسن (ع) و مالک اشتر

پاسخ ب) با رشادت امام حسین (ع) و مالک اشتر و نبردهای او آبراه فرات باز شد.

۳۷. در کدام جنگ دوران خلافت امیرالمؤمنین ماجرای حکمیت رخ داد؟

الف) جنگ صفین

ب) جنگ نهروان

ج) جنگ جمل

د) جنگ حنین

پاسخ الف) در جنگ صفین ماجرای حکمیت رخ داد.

۳۸. پیشنهاد بر نیزه کردن قرآن‌ها در جنگ صفین حيله چه کسی بود؟

الف) اشعث بن قیس

ب) عمروعاص

ج) مروان حکم

د) معاویه

پاسخ ب) این حيله پیشنهاد عمروعاص بود.

۳۹. ماجرای شبیه حذف لقب امیرالمؤمنین در نبرد صفین را در کجای تاریخ می‌توان دید؟

الف) قرارداد صلح حدیبیه   ب) ماجرای جنگ احزاب

ج) ماجرای نبرد خیبر   د) ماجرای حلف الفضول

پاسخ الف) در قرارداد صلح حدیبیه نماینده مشرکان با آمدن لقب رسول‌الله در صلح‌نامه مخالفت کرد.

۴۰. به اصرار چه کسی لقب امیرالمؤمنین در قرارداد حکمیت حذف شد؟

الف) معاویه   ب) عمروعاص   ج) اشعث‌بن قیس   د) جریربن عبدالله بجلي

پاسخ ج) به اصرار اشعث‌بن قیس لقب امیرالمؤمنین حذف شد.

۴۱. نماینده عراقیان در ماجرای حکمیت چه کسی بود؟

الف) اشعث‌بن قیس   ب) ابوموسی اشعری   ج) عمروعاص   د) عبدالله‌بن خطاب‌بن آرت

پاسخ ب) با وجود تمایل امام برای اعزام مالک اشتر به اصرار اشعث‌بن قیس و برخی دیگر ابوموسی اشعری به عنوان نماینده عراقیان تعیین شد.

۴۲. در جنگ صفین چه مدت زمانی بین انتخاب حکم در زمان حکمیت بین طرفین آتش برقرار شد؟

الف) هفت ماه   ب) هشت ماه   ج) نه ماه   د) یک سال

پاسخ ب) تاریخ حکمیت در قرارداد پایان رمضان ۳۷ هجری یعنی هشت ماه بعد (فاصله ماه صفر تا رمضان) تعیین شد.

۴۳. امام علی (ع) به چه کسی به عنوان حکم در ماجرای حکمیت تمایل داشتند؟

الف) ابوموسی اشعری (ب) اشعث بن قیس (ج) امام حسین (ع) (د) مالک اشتر

پاسخ د) تمایل امام علی (ع) به مالک اشتر بود.

۴۴. در ماجرای حکمیت نماینده شامیان چه کسی بود؟

الف) اشعث بن قیس (ب) معاویه (ج) عمروعاص (د) مروان حکم

پاسخ ج) معاویه عمروعاص را به نمایندگب از سوی شامیان برای حکمیت اعزام کرد.

۴۵. پیشنهاد ابوموسی اشعری در انتخاب خلیفه چه بود؟

الف) به انتخاب صحابه پیامبر خلیفه برگزیده شود. (ب) انتخاب خلیفه شورایی باشد.

ج) انتخاب خلیفه به رأی مردم باشد. (د) انتخاب خلیفه بی مورد است قرآن حکم باشد.

پاسخ ب) ابوموسی اصرار به شورایی کردن انتخاب خلیفه داشت.

۴۶. چرا ابوموسی اشعری یکی از قاعدین است؟

الف) به دلیل روحیات از جمله کج فهمی و ساده اندیشی

ب) به دلیل اینکه در فتنه جمل مردم کوفه را از همراهی با امام منع کرد.

ج) به دلیل اینکه از دین خارج شد همان طور که تیر از کمان خارج می شود.

د) به دلیل اینکه جزء گروهی بود که فریاد لاحکم الا لله سر داد.

پاسخ ب) هنگام فتنه جمل ابوموسی اشعری به بهانه عدم تشخیص جبهه حق از باطل مردم کوفه را از همراهی با امام منع کرد به همین دلیل وی را یکی از قاعدین دانسته‌اند.

۴۷. مارقین به چه معنایی است؟

الف) ظالمان   ب) پیمان شکنان   ج) از دین خارج شدگان   د) مرتدان

پاسخ ج) مارقین یعنی از دین خارج شدگان

۴۸. به چه کسانی مارقین گفته شد؟

الف) خوارج

ب) اصحاب جمل

ج) افرادی که ماجرای حکمیت را به راه انداختند.

د) گروهی که از کرده خود پشیمان شدند و آزادشدگان لقب گرفتند.

پاسخ الف) خوارج به دلیل روایتی از رسول اکرم (ص) چنین لقبی گرفته بودند.

۴۹. چه کسی خروج خوارج را از دین پیش‌بینی کرده بود که همانند تیری که از کمان خارج می‌شود آنها از دین

خارج می‌شوند؟

الف) امام علی (ع)   ب) حضرت رسول (ص)   ج) امام حسین (ع)   د) مالک اشتر

پاسخ ب) پیامبر (ص) جریان خوارج را پیش‌بینی کرده بود.

۵۰. در کدام نبرد دوران خلافت امام علی (ع) در حدود دو ساعت همه افراد سپاه مقابل امام بجز کمتر از ده نفر کشته شدند؟

الف) صفین   ب) نهروان   ج) جمل   د) حنین

پاسخ ب) در جنگ نهروان پس از حدود دو ساعت همه افراد سپاه مقابل امام بجز کمتر از ده نفر کشته شدند.

۵۱. پس از جنگ نهروان .....

الف) فتنه خوارج در این مرحله پایان یافت.

ب) جریان خوارج در این مرحله پایان یافت.

ج) جریان خوارج در این مرحله پایان یافت اما فتنه خوارج از بین نرفت و همچنان باقی ماند.

د) فتنه خوارج در این مرحله پایان یافت اما جریان خوارج از بین نرفت و همچنان باقی ماند.

پاسخ د) فتنه خوارج در این مرحله پایان یافت اما جریان خوارج از بین نرفت و همچنان باقی ماند.

۵۲. چه زمانی سپاه امام علی (ع) به شام لشکرکشی کردند؟

الف) در سال ۳۸ هجری   ب) در سال ۳۹ هجری   ج) در سال ۴۰ هجری   د) هیچ‌گاه لشکرکشی نکردند.

پاسخ د) سپاه امام علی (ع) هیچ‌گاه از کوفه خارج نشد (پس از جنگ نهروان) و به شام لشکرکشی نکردند.

۵۳. امام علی (ع) در چه تاریخی به شهادت رسیدند؟

الف) در سال ۳۸ هجری   ب) در سال ۳۹ هجری   ج) در سال ۴۰ هجری   د) در سال ۴۱ هجری

پاسخ ج) امام علی (ع) در سال ۴۰ هجری به شهادت رسیدند.

۵۴. بقایای کدام گروه موجب شهادت امام علی (ع) شدند؟

الف) مارقین   ب) ناکثین   ج) قاسطین   د) مرتدین

پاسخ الف) در سال چهلیم هجری ابن ملجم مرادی یکی از بقایای خوارج امام علی (ع) را به شهادت رسانید.

سؤالات یک توضیح

۵۵. کدام آیه از قرآن کریم به همسران پیامبر (ص) را «المؤمنین» نامیده است؟

الف) آیه ۸ سوره ممتحنه   ب) آیه ۶ سوره احزاب

ج) آیه ۲۴۸ سوره بقره   د) آیه ۵۰ سوره آل عمران

پاسخ ب) در آیه ۶ سوره احزاب همسران پیامبر (ص) ملقب به المؤمنین شده‌اند.

۵۶. عایشه پس از جنگ جمل به کام شهر بازگردانده شد؟

الف) مکه   ب) مدینه   ج) کوفه   د) بصره

پاسخ ب) به مدینه بازگردانده شد.

۵۷. این توضیحات مربوط به چه کسی است؟ «او از اصحاب رسول خدا (ص) و جزء سردمداران شورشیان بر

عثمان بود همین نکته سبب شد در اثنای جنگ با تیر مروان حکم از پای درآید.»

الف) اشعث بن قیس   ب) زبیر   ج) طلحه   د) عثمان بن حنیف

پاسخ ج) این توضیحات مربوط به طلحه است.

۵۸. سرانجام زبیر چه شد؟

الف) در جنگ جمل به دست مروان بن حکم کشته شد.

ب) صحنه نبرد جمل را ترک کرد و توسط مردی از اهالی بصره کشته شد.

ج) جزء توبه‌کنندگان شد و در جنگ صفین به شهادت رسید.

د) بدون آنکه به فکر جبران خطا و توقف جنگ باشد به مدینه بازگشت.

پاسخ ب) صحنه نبرد جمل را ترک کرد و توسط مردی از اهالی بصره کشته شد.

۵۹. کدام شخصیت جزء قاعدین نمی‌باشد؟

الف) ابوموسی اشعری   ب) سعد بن ابی وقاص   ج) اسامه بن زید   د) عثمان بن حنیف

پاسخ د) عثمان بن حنیف از جمله قاعدین نمی‌باشد.

۶۰. فرمایش پیامبر (ص) را کامل کنید. «هرجا ..... هست حق همان جاست.»

الف) قرآن   ب) اسلام   ج) تقوا   د) علی (ع)

پاسخ د) هرجا علی هست حق همان جاست.